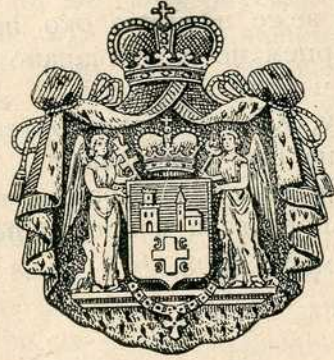

СРПСКИ СИОН

Год. VIII.

Број 37.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

УРЕДНИК:

Протојереј Јован Јерemiћ.

У Ср. Карловцима у недељу 13. септембра 1898.

ПРОГЛАС ЊЕГОВА ЦЕСАРСКОГ И КРАЉЕВСКОГ АПОСТОЛСКОГ ВЕЛИЧАНСТВА.

Мојим народима!

Најтеже, највеће искушење снашло је Мене и Мој дом. Моје супруге, дике Мога престола, верне друге, која Ми је била у најтежим часовима Мога живота утеха и потпора, у којој сам више изгубио, него што могу изрећи — нема више. Ужасан ју је усуд уграбио од Мене и Мојих народа.

Убилачка рука, оруђе махнитога фанатизма, који себи уништење постојећег друштвенога реда за циљ ставља, подигла је бодез против најплеменитије жене и у слепој бесциљној мржњи погодила срце, које није познавало мржње и које је само за добро куцало.

У безграничној бољи, која Мене и Мој дом обузимље, услед нечувенога дела, над којим се цели просвећени свет згража, продире утешно најпре глас Мојих љубљених народа до Мога срца.

Клањајући се понизно Божјој одлуци, која Ми је досудила тако нешто тешко и недокучиво, благодарим Провидности за велико оно благо, које Ми је остало: за љубав и за верност милијуна, која окружује у часу патње Мене и обитељ Моју.

На хиљаду начина изражена је, из близа и далека, од високих и ниских, бол и туга за благопокојну царицу и краљицу.

Ганутљивим складом тугују и плачу сви ради неизмернога губитка, а тај је плач верна јака онога, што Моју душу потреса.

Као што ћу Ја држати успомену Своје веома љубљене супруге до задњег часа светом, тако њој остаје у захвалности и поштовању Мојих народа непролазан споменик за сва времена подигнут.

Из дубине Свога растуженога срца захваљујем свима за овај нови залог оданог учешћа.

Ако и морају замукнути свечани звуци, који су имали да прате ову годину, остаје Ми успомена на безбројне доказе привржености и топлога учешћа најдрагоценијим даром, што Ми се је могао придонети.

Заједништво наше бoље веже нови вез око престола и домовине. Из непоколебиве љубави Мојих народа црпем не само ојачано чувство дужности, да истрајем у Моме посланству, већ такођер и наду у успех.

Ја се молим Свемогућему, Који Ме је тако тешко искушао, да Ми јоште даде снаге, како бих испунио оно, на што сам позван.

Ја се молим, да Он Моје народе благослови и просвети, како би нашли пут љубави и слоге, на коме би напредовали и сретни постали.

У Шенбруну, 16. септембра 1898.

Франц Јосиф с. р.

Његово цесарско и краљевско апостолеко Величанство благоизволело је, у свези са овим прогласом, премилостиво издати следеће превршиње ручно писмо:

Драги бароне Банфи!

Сред неизмерне жалости оне, коју Ми је смрт у Господу упокојене супруге Моје, Њезина Величанства царице и краљице Јелисавете, проузроковала, читовала се је љубав Мојих народа као и пијетет спрам Благопокојне на ганутљив и душу узносећи начин.

Следећи осећај Свога срца позивам Вас, да овде приложеноу непосредно на љубљене народе Моје управљену захвалу Моју у свима земљама Моје круне угарске сходно обнародујете.

Дано у Шенбруну, дне 16. рујна 1898.

Франц Јосиф с. р.

Барон Банфи, с. р.

Прилошци агиолошки

од И. Руварца.
(Наставак).

Но могу ја од јутра до мрака, и одајући и седећи или лежећи мислити и размишљати о старом и ваздашњем историјском нашем немару, плакати и оплакивати судбину новог Израиља — плачем и нарицањем не поврати изгубљенога раковачкога рукописа на своје место, где је лежао незнан и непознат од г. 1761. до г. 1831. или до времена великога П. Ј. Шафарика, који нам је бар тачан опис тога рукописа оставио. Но ја се немогу задовољити ни тим Шафариковим у његовом делу: *Geschichte der serbischen Literatur*, Prag 1865. отштампаним описом, јер ми је ради поређења Србљаковог текста са текстом Максимовог рукописа, потребан и нуждан сам тај рукопис од г. 1714. Но пошто сада немогу доћи до тога рукописа, то ћу до-

века жалити, што се рукопис тај изгубио, забацио, једном речи што је за мене пропао, те сад неznam, но мислим и пагађам само, да је владика Синесије Живановић само по свом начину, или правије по начину свога времена *преписао* Правила свецима Србима из Максимовог рукописа, (и још додао службу св. Арсенију, архиепископу српском, које није било у Максимовом рукопису) — и тај свој препис с благословом тадашњег Архиепископа и Митрополита српскога и влашкога народа у овим земљама Павла Ненадовића штампало у Римнику или Рибнику у малој Влашкој г. 1761. — и ништа више.

Равно стотину година после тога, а наиме г. 1861. изишао је на свет у Београду нови Србљак, трудом покојнога сада већ Митрополита *Михаила*, у ком Србљаку има 10 служби више но што их има у Србљаку од г. 1761.

И кад сам већ поменуо то умножено, поцуњено и исправљено друго издање нашег Србљака, да напоменем још и то, да покојни Даничић у својој лекцији о службама српских светаца, приопштеној већој публици г. 1862. и не помиње тога Србљака митрополита Михаила, те се пита, зашто га не помену том приликом: да ли зато не, што није знао, или што није хтео да зна за Србљак митрополита *Михаила*? Но незнајући које је управ године саставио и прочитао ту своју лекцију пок. Даничић, дали г. 1862. или 1861. и још раније, а наиме прије, него што је могао споменути најновији Србљак, немогу одговорити на стављено питање; а што се тога другога и умноженога издања Србљака тиче, даће ми се, у прилошцима који ће доћи, прилика и згода, да се дотакнемо или боље упознамо и с том муком покојног Архиепископа биоградскога и Митрополита целе Србије.

И сад се још једанпут и то последњи пут морам осврнути на Даничића и његову лекцију, у којој он напослетку пита и одговара на стављено питање: ко је коме свецу написао службу?

„Кад бисмо то знали — тако гласи Даничићев одговор — добили бисмо неколико књижевника, за које сад не знамо. Осим службе св. Симеуну за коју већ говорих, како Доментијан сведочи, да је писао св. Сава, али за коју такође споменух, да ова што је сад служимо св. Симеуну неће бити дело св. Саве, једну само имамо којој се помиње писац. То је служба Стефану Дечанском. А писац помиње се, да је игуман дечански, потоњи Митрополит кијевски Григорије Цамблак. То се помиње на једном месту у кроникама нашим. (То је оно место из карловачког родослова, изданог у Шафариковим срп. Паметницима на 61. страни међу Летописима српским, које је горе већ поминуто и уједно напоменуто, да Даничић нема право рекавши, да „за службу св. Стефану дечанском треба још тражити потврде.“ (то јест зато да је и ту службу списао поменути Цамблак.) *Како се ни у једној служби не именује писац, тешко ће се икад моћи за цело знати, ко је коју писао. А да*

би се колико толико могло дознати, требало би нам најпре имати старије рукописе, који би били потпуна сведочанства, да су службе нашим свецима спеване скоро после смрти њихове, а не много доцније. Пошто бисмо се о том уверили, онда незнајући јоште ко је коју написао, ваљало би узети на ум, да су сви свеципаши овога периода били једни *владаоци*, а други *архиепископи*. Имајући то на уму, најпрече би било мислити, да се тешко могло држати, да је коме другом, а не највишем поглавару црквеном дужност начинити службу владоцу — врховном господару земаљском, архиепископу пак исто тако, да је тешко други ко пре за дужност држао начинити службу, а не онај, на кога је прешла власт његова. Из тога би излазило, да је свакоме владоцу и архиепископу писао службу архиепископ, који се затекао при смрти његовој, тако н. пр. да је св. Сава писао службу оцу своме, св. Симеуну, а наследник Савин Арсеније, да је писао службу и св. Сави и Стефану првом краљу. Незнајући за цело, да је било другчије ја држим да је било овако, како ми се чини најприличније да је могло бити “.

„Могло бити“ вели Даничић на крају своје лекције о службама свецима Србима. Могло је бити онако, како је Даничић, незнајући за цело, да је било другчије, тада, када је састављао ту лекцију, држао и како му се чинило, да је најприличније. Могло је бити, — *али није било тако!*

Ми знамо из Доментијанова житија св. Саве, да је светогорски сабор препоручио монаху Сави, да напише живот и службу оцу свом, св. Симеуну; али ми знамо и то, да је Хиландарац Теодосије по једнима у почетку XIV. а по другима у другој половини XIII. века састављао не само житија и похвална слова и св. Симеуну и св. Сави, већ да је, ако не баш обојици, а оно једном од њих и службу списао, и да је та Теодосијева служба штампана већ у Божидарову оштаку од г. 1538. А потврде за то можеш наћи и у самој служби тој. Знамо даље и то, да се први венчани краљ српски Стефан брат св. Сави преставао или 1223. или 1227. године, и да га је Архиепископ Сава I

преживео и архиепископствовао још неколико година после смрти Стефанове; по службе том првом венчаном краљу српском није саставио тадашњи архиепископ српски — св. Сава или наследњик Савин, св. Арсеније, нити уопште који од српских Архиепископа и Патријараха у XIII. XIV. и XV. веку, већ неко у XVII. веку. Зна се, да се краљ Милутин престадио 29. Нов. 1321. г., али службе му не списа ни тадашњи Архиепископ Никодим, који је знао састављати похвална слова, ни хумски епископ и потоњи Архиепископ српски Данило, већ много позније и тада, када су Агарени већ халакали, жарили и палили по балканском полуострву и по некадашњој Душановој царевини, и саставио је службу ту по свој прилици који од калуђера бањских, у задужбини Милутиновој, где су му и почивале моћи до 1455. За св. Стефана дечанскога већ је казано, ко му и када му је списао службу и житије; а зна се, и знало се и тада, кад је Даничић састављао ону своју лекцију, та знао је то већ и патријарх славистике, Добровски, и старији од Добровскога Дурић, да је патријарх српски Пајсије г. 1641. списао службу и житије цару Урошу, који се престадио 1371. г.

А знајући све то, шта да кажем за ту Даничићеву априористичну теорију, коју је он и у почетку и на крају своје лекције о службама српских светаца развио и изложио; и неморам ли признати и казати, да је та теорија, као свака теорија о историјским чињеницама трошна и лажна? *Није истина, да су се краљеви српски, које ми данас поштујемо за свеце одмах и посветили, чим су се престадили, те није истина ни то, да је на скоро после смрти њихове требало службу им саставити. За свакога српскога свеца мора се особито најпре питати и испитивати, кад се и како се он посветио, или друкије: када је проглашен он и ко га је прогласио за свеца; па кад смо с тим на чисто, може се даље питати и испитивати, ко је објављеном и проглашеном свецу службу списао и саставио.*

Но доста је већ било речи о Даничићевој лекцији: „Службе свецима Србима“

читаној у великој биоградској школи, не знам које а изданој на свет у Видов Дану године 1862. Залаз овај нека ми се опрости, — и ја ћу се у прилошку, који је на реду, вратити на своју тему, а тема ми је у овим агиолошким прилошцима: „Српски свеци или свеци Срби“, или управо историјске расправе о свецима Србима, а не „службе свецима Србима“.

(Наставиће се).

Проповијед на Велику Госпојину

Говорио на збору у Србу Јово Узелац парох зрмањски.

Оче нашк нже еси на небескхх...

Да едетх кола троа јако на небеси и на земли.

У овој најдивнијој, најсавршенијој, најсветијој божанственој молитви, којој нас је сам Господ Спаситељ научио, спомињемо ето небо и земљу а тиме све што се види и не види. У тој светој молитви молимо се ми ономе, који је створио небо и земљу и све што се види и не види; молимо му се да се кола његова врши, да се кола његова слуша, да се кола његова испуњава на земљи као и на небесима.

Браћо! Подигнимо, дакле, душевне очи наше са црне земље к ономе, од кога милост изгледамо. Пуштимо нијемим и неразумним животињама, нека непрестано упиру очи овоје у црну земљу, на којој рану траже, та оне и не требају ништа више. Подигнимо очи своје горе, јер човјек не живи од хљеба само, но од сваке ријечи која из уста Божјих излази. Подигнимо очи своје горе. Тамо око престола Божјега лебде безбројни анђели, и они слушају, врше и испуњују вољу Творца свога. Тамо око престола Божјег, свети праведни и угодници Божји, који су за земног живота свога слушали вољу Божју, клањају се Творцу своме, наслађују се славом његовом.

Тамо горе у невидимоме царству Божјем слуша се, врши и испуњава се најсветија воља његова.

Подигнимо очи наше к небу. Та у догледним и недогледним поднебесним висинама, над главама нашим врве милиони и милиони свијестова. Загледајте се једне тихе, благе, ведре ноћи, у то плаво небо над вама. Видићете у том неизмијерном и бескрајном простору безбројна свјетила небеска посијана и запаљена руком свемогућега Творца. Посматрајте их, посматрајте их дуго, пажљиво. Гледајте како

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

стоје, како се крећу, како лебе, како сјају, како свака са мјеста, на које ју је десница Божја поставила, шаље свијетло своје на све стране по простору небеском. Свака позна свој пут, своју стазу. И све те безбројне звијезде по неизмијерном простору небеском стоје, крећу се, лебе и сјају по непромјенљивим и вечитим законима Божјим. Загледајте се, велим, често у тај неизмијерни поднебески свијет; и ако срце ваше није гријехом скамењено, ако душа ваша није гријехом помрачена, осјетићете пред величанственим тим призором неко тихо гањуће, које ће се разлити по читавом вашем бићу. О како ће вам се све то учинити узвишено, величанствено, чудесно! Како ћеш пред тим дивотним призором, о човече, тако мален, тако слаб, тако немоћан изгледати пред оним, који је те безбројне свијетове поставио у поднебеске висине, који их неисказаном моћи својом креће и уздржава! Пред тим чудесним призором, гледајући трептање и дрхтање звијезда тих безбројних свијетова морао би и ти, о човјече, осјетити неки глас, који те силно пита: бојиш ли се и ти човјече Бога? покораваш ли се и ти његовим законима, владаш ли се и по најсветијој вољи његовој? Не бојиш ли се, да се која од тих безбројних звезда не сурва над главу твоју, да тебе и ту црну земљу не сурва и не отисне у незане бездане? Та све се те безбројне звезде покоравају вјечитим законима Божјим. Све, све се, о браћо, на небесима покорава законима Божјим.

Да бдети кола твоја како на небеси и на земљи. Висока су небеса, браћо, и наше слабо око није кадро догледати и проникнути у све дивоте и величанствености небеског и поднебеског свијета, који се вољи и законима Божјим покорава. Спустимо, дакле, часком око своје на црну земљу, коју ногама својим чепамо, коју плугом својим парамо, да нас нарани и прерани од јутра до подне, од подне до мрака, од дана до дана, коју крапом и мотиком продиremo да нас сахрани. Разгледајмо часком, да ли се и та црна грудa и све што је на њој, не покорава вољи и законима Творца свога? О да, да, и на тој земљи црној врши се, слуша се, испуњава се воља Творчева. Зар не? Зар ту црну земљу по Божјим законима не бију кише и снијегови, буре и олује? Зар се Божјом вољом, над том црном грудом не скупљају густе и црне облаци? Зар по законима Божјим о ту

црну земљу не бију, не ударају, не грувају муње и громови? Слушај их, слушај. Можда ћеш слушајући тај страшни глас, ту јекну и грмљавину осјетити у себи неки глас, који те силно пита: Бојиш ли се ти човјече Бога, покораваш ли се и ти вољи његовој, владаш ли се и ти по законима његовим? Бојиш ли се, да који из облака не прасне о главу твоју, те те смрви и уништи. Та и ти црни и густе облаци, који се над главом твојом витлају, и те муње, које бију и ударају покоравају се законима Божјим. Па зар се и та црна земља не покорава вољи и законима Божјим? О да, да. И она по законима његовим дрхће, дрма се и тресе. Можда је од вас који осјетио такво дрхтање и потрес црне земље. Можда сте чули штогод о тој ствари; та то тако често бива по свијету. Руше се села и градови, усахњују врела и извори, настају бездани и провалије, језера и мора. Ја мисли, да и ондје, гдје се така несрећа и ужас догађа, да људи при слушању оне страшне и потмуле хуке и буке подземаљске, тога тешког уздисања земље, морају у себи осјетити неки глас, који их силно пита: Бојиш ли се и ти човјече Бога, покораваш ли се и ти вољи његовој, владаш ли се ти по законима његовима? Не бојиш ли се, да се земља не раступи и не сурваш се у бездани земаљске?

Та, и земља дрхће, дрма се, тресе и уздише по законима Божјим. Да, да; она се покорава законима Божјим. Она обасјана и огријана топлим зракама јаркога сунца избија сјеме посијано десницом Свемогућега, да нарани гладно, да одјене голо, да огрије озебло. Јест, земља се покорава законима Божјим. Па да ли се нијеме и неразумне животиње, које гмижу, лете, пливају и пршу, противе вољи Творца свога? Не, не. Та неке и тебе, човјече, слушају, теби служе, теби се покоравају, тебе се боје. Па кад оног вџка свога у јарам ваташ, не осјетиш ли у себи неки глас, који те силно пита: Бојиш ли се и ти човјече Бога, покораваш ли се вољи његовој, владаш ли се по законима његовим? Та ето и животиња се покорава господару своме; та ето и животиња се човјека боји! Да, тај човјек боји се и преза и од понеке неразумне животиње, која се њега боји. „Шушне л' гдје-год у крај пута гуја, или рујева испод грма зече, мал не зеца плашивије клеца“, тај човјек трза се и преза и од гује љуте, тог црвића

земаљскога, кога може ногом својом згазити! Па зар човјече, при шуштању те гује од које бјежиш, и која од тебе бјежи, не осјетити у себи неки глас, који те силно пита: Бојиш ли се ти, човјече. Бога, покораваш ли се вољи његовој, владаш ли се по законима његовим? Бојиш ли се Творца Свога, кад ето и од ситнога црвића презаш?

Браћо! Све се на небесима покораваш вољи и законима Божјим. Земља, и све скоро што је на земљи, покораваш се вољи и законима Божјим. Шта?! Скоро?! Зар, у Бога грешан, смијем у овом храму Божјем казати, да има ипак нешто што се не покораваш вољи и законима Божјим. Шта је то нешто? Каква је то сила, да се успротиви сили Свемогућега, каква је то моћ, да се успротиви Свемогућству Божјем? Какво је то чудовиште? Гдје би га могли видети? Би ли морали далеко ићи, да га упознамо? Не. Не. Не треба се човјек ни макнути са мјеста свога. Нека се само дотакне прстом својим оног мјеста, гдје треба да му разум стоји, и оног мјеста гдје треба да му срце бије и ето упознао је одмах то чудовиште. Ето, тај ум људски, то срце људско усуђује се успротивити вољи Онога, Који га је створио, Који држи небеса и земљу, Који покреће небеса и земљу, Који муњом бује, Који земљом тресе! Тај човјек ради и каже свемогућему Творцу своје: ја ћу чинити оно што ја хоћу, како ја хоћу, а не оно и овако, како ми ти заповедаш; ја ћу чинити оно што ми ти браниш и забрањујеш. Није ли човјек, који тако каже или ради, највеће чудовиште? Да, да; тај човјек, који у овом свијету, у овом неизмијерном и бескрајном простору, кад стоји закрчује само две стопе земље; а кад га стрпају у гроб не закрчује ништа, јер га поједу црви, постане земља прах и пепео; тај човјек јест заиста чудовиште, то срце људско, тај комадић меса. које шаком обухватити можемо, а које сав свијет не може заситити, јест заиста чудовиште, И тај се човјек, ето једини у овом бескрајном и неизмијерном простору усуђује успротивити величанству, сили и свемогућству Онога, Који је развио тај непојмљиви и бескрајни простор; Који је по том простору посијао безбројне свијетове, који се покоравашу законима Творца свога. Па запитајмо се шта је тај човјек? **Ћ** човјече, ти кто еси противъ говѣщали Богови? Шака прашине, земља и пепео. Не верујете ли

у то? Ко хоће, да се увјери о томе нека отиде на оно црно гробље. Кому је умро отац или мајка, нека приступи гробу њихову. У том гробу лежи онај, који му је вољом Божјом живот дао. Нек отвори тај гроб, нека га прегледа. Хоће ли наћи, хоће ли препознати родитеља свога? Не. Не. Ту је само црна земља, прах и пепео. Ето шта је човјек; ето каква је његова сила. И тај човјек, који зна, да се мора претворити у пепео, да се не може отети десници Божјој, да не може дуго пркосити вољи Божјој, ипак јој за краткотрајног живота свога пркоси.

Но, останимо још који часак на том црном гробљу. Ту размислимо шта све човјек за краткотрајног живота свога не ради. За то своје тијело које по закону Божјем, мора опет у земљу, мора земља постати? Ту размислимо, зашто човјек преступа заповиједи Творца? Ту размислимо, колико и зашто човјек трчи за називи срећом земаљском; за имањем, богатством, славом, части, власти, кад видимо чиме се та називи срећа свршава. Погледај тај гроб. Гдје је ту богатство, сила, слава, част и власт? Ту знамо и познајемо, да човјек са собом ништа не понесе, него праведна или неправедна дјела своја, голу душу своју, која је кратки часак пркосила вољи свога Творца.

Краљ Саладин, који је силна богатства и краљевства у Азији стекао, заповедио је на самртној постељи својој, да узму његову кошуљу, да ју метну на штап, те кад тијело његово на гробље понесу, да је пред лијесом носе и вичу: „види народе шта Саладин од толиког богатства свога собом носи!“ Јест али и та кошуља у гробу са тијелом скупа иструнути мора. Да, да. Ту знајмо и памтимо, да при светлуцању самртне свијеће, човеку се смркава, ишчезава све испред његових очију, нестаје богатства, славе, части и власти. Још ни један краљ није са собом повео слугу својих, да га тамо послуже. Ништа, ништа, човјек тамо не понесе, него голу душу своју.

Браћо! Био је један богат човјек. Он си даде направити дивну и величанствену палачу. Накити је свакојаким сјајем, златом, сребром и камењем драгим, постави је свилом и кадифом. Зовне једног сиромашког али побожног човјека, да то разгледа и запита га како му се та палача допада. Овај одговори да кућа има једну погрјешку, а то су врата. Како би врата могла бити погрјешка? рече зачуђено богаташ Јест,

врата су погријешка, јер на та те врата морају једном изнијети, а то иза тебе мора остати. Ништа човек не може собом понијети, а колико ли се за то ништа брине?

Па кад знамо да је тако, да се једном морамо покорити вољи Божјој, да морамо умријети, покоримо вољу своју и за краткотрајног живота свога вољи свога Творца. Спасимо душу нашу. Она је једино и највеће благо наше. „Ако човек сав свијет стече а душу своју опште, какова му је корист“, вели свето писмо. „Душа је драгоценија од свега свијета“, вели св. Јован Златоуст. Један побожни човек казао је, да у свијету има само једно добро, и само једно зло. Једино добро је спасти душу своју, а једино зло је изгубити ју. А колико се ми бринемо, да ју спасамо; колико ли да ју не изгубимо? На жалост, ми тако највише радимо, да ју изгубимо. А колико се човек стара, да сачува и најмању стварчицу своју! Ако човек изгуби блашче своје тражи га и дању и ноћу, а колико се човек брине о највећем благу своме и овога и онога свијета! За своје тјело, за ту шаку прашине, брине се човек увијек. Стара се, како ће га наранити, напојити, огријати, како ће му угодити, а како ће душу своју сачувати он се мало ил' ни мало не брине.

Браћо! Кад је душа највеће благо, једино добро овога и онога свијета, пренимо се из грјеховног сна нашега и спасимо душу нашу. На који начин ћемо ју спасти? Спасићемо ју, ако вољу своју покоримо вољи Божјој; ако чинимо само оно што Он хоће, како Он хоће, зато што Он хоће, зато што од тога зависи спасење наше, срећа наша. **Да вѣдетъ вола твоа, јакѡ на небеси и на земли.**

Браћо! Нијесмо ми својом вољом дошли на овај свијет, а својом вољом ми не одлазимо са њега. Бог нам је све дао, па и иште од нас. Он нам је дао срце, душу, мисао, снагу. Он иште срце наше, али сво срце наше; душу нашу, сву душу нашу, мисао нашу, сву мисао нашу; снагу нашу, сву снагу нашу. Зато и каже: „Љуби Бога *свијем* срцем својим, *свом* душом својом, *свом* мисли својом, *свом* снагом својом; а ближњега свога као сама себе. Све нам је дао, па све и иште од нас. Он иште сво срце наше. Оно има бити испуњено само љубављу према Богу и ближњему. У њем не смије бити мјеста мржњи, зависти, злоби, пакости, превари, лажн, грамзивости, нити икаквој нечистој жељи

или намјери. Он хоће сву душу нашу. Он хоће, да душа наша само њему дише, само њему тежи, њега познаје, њему се моли. Он хоће све мисли наше. Мисао наша треба да само о њему премишља. Човек треба, при свакој жељи или намјери, при сваком поступку своме, да се пита: О Боже, хоће ли то угодно бити Величанству Твоме? То је заповијед његова; а колика је лудост онога, који се вољи његовој противи! **Колн во его, кто противитса можетъ** (Рим. 9. 19.).

Браћо! Спасимо душу нашу. Покоримо вољу своју вољи свога Творца. Угледајмо се у најсавршенији примјер оданости и преданости вољи Божјој. Угледајмо се у пресвету Богородицу, која је родила Спаситеља душа наших. Одлучимо чинити само оно, што нам Бог заповеда, а клонити се свега, што нам он брани.

Човјече! Тебе је Бог јединога у овомностраном и неизмјерном свијету обдарио бесмртном душом, умом и разумом, збором и говором, и слободном вољом, да радиш што хоћеш, али не докле хоћеш. Ти једини кадар си познавати и упознавати тај видљиви небески и поднебески свијет и дивити се чудесним дјелима свога Творца! У неизмијерном свијету, видимоме и невидимоме, све се покорава вољи његовој, покоримо јој се и ми. Узносимо увијек душу своју Господу Богу своме, ком ћемо брзо на одговор. Он нека буде наша жеља, он сврха наших чина, он заповијед душе наше.

Да вѣдетъ вола твоа јакѡ на небеси и на земли. Молимо му се и радимо према његовој вољи у све дане живота нашега. Молимо му се из дна срца и душе, и он ће нас помиловати; благосивајмо га и он ће благословити нас, славимо га и он ће прославити нас. Молимо му се увјек, увијек, непрестано. Молимо му се да нас избави од лукавога. Амин.

О назаренима и њиховом учењу.

Пише Југ Станикић парох.

(Наставак.)

Код сведочења могући су ови случајеви: 1. Неко по својој слободној вољи сведочи за или против другог, и то ми одобравамо. 2. Ређи и доста редак је случај, да неко — који је прво са извесном намером, из каквог рачуна рекао или написао нешто, што не стоји, што није истина — покајав се због тога, нами-

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

сли и одлучи поправити учињену погрешку и изнети истину, да рекне или напише са свим противно од онога, што је први пут казао или написао, те тако сам, по својој слободној вољи против себе да сведочи; и то ми не само да одобравамо, него се гоме и дивимо, јер нам то доказује и сведочи о духовној јачини и смелости дотичног лица. 3. Бива, да неко буде присиљен, да за каквог грешника, или против каквог невиног човека сведочи; и тог се ми гнушамо, али бар — разумемо. — Али да неко, који је потпуно свестан своје невиности, буде приморан, да против себе самога сведочи — то је таково нешто, што „недосмкѣтз всакз лзык“ рећи или као што то вели св. Златоусти, што „превазилази свако чуђење“!

И гле! Баш то, што је тако далеко од разума, то чега језик изрећи не може; то што у нама изазива тако грдно чуђење: то баш чине протестанти! Или зар не? Да покажу и докажу, да у цркви Христовој није било, те по томе, да несме ни бити нарочитог законитог свештенства, протестанти позивају за сведоке никог другог, него баш саме св. оце свештенике! А како далеко иду показује и доказује то, што се они позивају и на самога св. Јована Златоустог, на таковог човека, на таковог свештеника, који је написао читаво дело, који је написао „Шест књига о свештенству“; и коме као да читаво то иначе опсежно дело, беше доста скучено и малено, коме као да свих тих „шест књига“ даваху и одвише мало простора, а да би у довољној мери и јасности могао изнети и показати важност и узвишеност — свештенства; и који — као што већ чусмо — у тим својим „књигама“ изрично вели и тврди, да се, свештенство истина обавља на земљи, али оно има значај небеске уредбе“, и још, да службу свештеничку „није установио човек, ни анђео, ни арханђео, нити ма која створена сила, већ сами Господ.“

Протестанти веле и тврде, да су „од половине III. века право свештенства присвојили себи хришћ. учитељи, вођени чувством и страшћу за господством,“ дакле су хришћ. учитељи свештеничку власт насилно себи присвојили, узурпирани. Па како су и св. оци били свештеници, јасно је, да и то беху насилници, узурпатори тирани; и даље, како је и св. Јован Златоусти био свештеник, очевидно је, да је и он и могао и хтео примити се тога насиљем

отетог, узурпираног свештенства. Или зар оно, што је знао Лутер после толиких година, и што поуздано знају и данас после више од подруг хиљаде година сви протестанти; тога зар да нису знали и знати могли св. оци, а поименце, да није знао и знати могао св. Јован Златоусти? Зар да св. Јован Златоусти није знао и знати могао, да Христос, да Христови апостоли нису основали и оставили неког нарочитог, законитог свештенства, него да је свештеничко право и власт припадала „целокуино верујућем друштву“; а што су свештеничку службу истина вршили нека нарочита лица, да то не беше по неком божанском праву, него по простој људској пуномоћи и овлаштењу? — Па ако је већ и то чудо дивно, да се један Златоусти могао и хтео примити насилно отетог, узурпираног свештенства; да је и један Златоусти могао и хтео ући и измешати се са насилницима, узурпаторима, тиранима, дакле са људима посве покваренима: али је још куд и камо дивније чудо, да је он и смео изнети и показати насиље као право, узурпацију као апостолску пуномоћ, тиранију као Богом даровану власт!! Та зар св. Јован Златоусти није могао знати или бар помислити, да ће га због те безочности ако већ не његови савременици и по времену ближи Хришћани, а оно свакако каснији и временом удаљенији Хришћани — као н. пр. протестанти — опљувати, или га се бар гнушати морати?! Или зар човек који насиље крије и заклања; који узурпазију правда и брани; који тиранију хвали и у звезде кује и управ до божанског права уздиже, не заслужује, да га опљујемо, или бар да га се до крајности — гнушамо? О заслужује, заслужује свакако, јер зато говорити, то чинити може само човек кроз покварена срца, окореле душе.

Кад св. Јован Златоусти збиља не би знао, да је оно свештенство, које се њему нуди и даје, а којег се он и прима, насилно отето, узурпирано — о како би то онда била јадна и жалосна сведоцба — мудрости његове. Па како — крај осведочене и признате мудрости Златоустове — на то ни помислити, а најмање то веровати можемо: онда следи као непобитна истина, да се он повуђеног му, а узурпираног свештенства вољно примио, и да је он свесно то и таково свештенство, то насиље, ту узурпацију, ту тиранију хвалио и

брано, у звезде ковао и до неба уздизао, са божанским правом изједначивао, само као човек кроз покварена срца, окореле душе. А имају ли протестанти основа, узрока, разлога, да о Златоусту тако јадно, тако гадно, тако ниско, тако одвратно мисле?

Али, али — ако нешто Златоусти не беше човек покварена срца, окореле душе; ако он, говорећи о „свештенству“ није извртао, већ само истину казивао; ако је он, међући знати доиста знао, да је свештеничка власт апостолска пуномоћ, божанско право — као што ће то и бити, а као што то и јесте: онда опет не стоји оно, што протестанти тврде и уче, и онда је опет питање, од куда и како су се могли протестанти позивати на Златоуста, или у онште на св. оце?!

Но кад нам већ протестанти св. оце за сведоке истинитости своје тврдње и свога учења доводе; кад нас на дела и списе св. отаца упућују — то ћемо их послушати, св. оцима се обратити и њихова дела и списе проучити; а да ли ћемо у тим делима и списима наћи оно, што би протестанти хтели и желели, да нађемо — видићемо.

Између других св. отаца протестанти се позивају на св. Јована Златоустог и на св. Григорија Двојеслова, дакле баш на такове свештенике или боље првосвештенике, који су не само дужност свештеничку вршили, него који су и службу црквену (литургију) саставили и написали, те који су тиме казали и потомству оставили, како се има свршавати прва и најузвишенија дужност свештеничка, како се има свршавати и принашати бескрвна жртва Божја. Осим кратке и најкраће Григоријеве и дуже Златоустове постоји у правосл. цркви и трећа, још дужа литургија, коју је св. Василије Велики саставио, а постоји још и четврта, најдужа литургија, коју је св. апостол Јаков, први епископ Јерусалимски саставио и написао. Све те четир литургије стоје у међусобној свези тако, што су оне једна из друге, млађа из старије, постале: Григоријева је скраћена и нешто друкче удешена Златоустова литургија; Златоустова је скраћена Василијева литургија; а Василијева је опет скраћена Јаковљева литургија. И тако литургија, која се и данас свршава у правосл. цркви, потиче још из апостолевих времена, од самог св. ап. Јакова. По себи је јасно и разумљиво, да ако у тим

литургијама има чега, што се односи на науку цркве Христове о свештенству, да је то најпоузданије и најмеродавније, будући се у тим литургијама говори о првој и најглавнијој, тако да рекнемо, строго свештеничкој дужности.

Па да чујемо, шта се и како се у тим литургијама говори о свештенству.

У најмлађој литургији вели св. Григорије Двојеслов: „Боже тајана, које се исказати и видети не могу, у кога су ризнице мудрости и разума прикривене; који си нам открио служење службе ове и који си из великога твога човекољубља поставио нас грешне, да ти приносимо дарове и жртве за наше грехе и за људска незнања...“ (Тајна молитва у Ђаконствима“ после великог входа.) —

(Поставиће се.)

Листак

из повјеснице срп. прав. цркве у Угарској.

Врло занимљивих и научних ствари има у архиви правосл. грчке цркве у Кечкемету, од којих ћу по неке даном приликом у овом листу, ако их прими*, саопштавати, да види садашњи нараштај шта су наши стари пронашли за крст часни, те како се брани вјера!

За сада ћу загледати у акта од 1769. год.

Преко Божићних празника (1768.) служио је у Кечкеметској капели Доротеј, као изасланик јеромонах аласонског манастира (код Арада). — 1769. фебр. 24. издаје му Кечкеметска варош легитимацију, да је краљев разолуцијом признат за правилног пона грчког у мјесту, те полази за Солнок, а оданде ће даље у вјерској ствари. Налази се и изјава Солночке вароши од 25 фебр., издана на молбу тамошњих Грка, да је њихов свештеник калуђер Доротеј од жупаније (ту у вароши) затворен „као сумњива личност“ и већ у Јегру отпуштен, но Солночки Грци по савјести изјављују, да је то њихов пош из Кечкемета, на које ће се и заклети. — Кад су за то дознали Кечкеметски Грци, оду брже боље у Јегру и предаду молбеницу 27. фебр. тамошњем великом жупану грофу-бискупу, да им попа пусти даде, који је с правилном легитимацијом пошао од њих преко Солнока и Фелдвара у Арад владци свом. Али на леђа те молбенице написане бискуп овај одговор: „Пошто се навод молитеља не слаже с писмима добивеним, док се ствар боље не ис-

* Драге воље. — Ур.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

пита, ве пуштамо тога „попу“⁴. Потписан гроф Естерхази Јегарски бискуп. На то поднесе 28. фебр. Јов. Хушвет Јегарски Грк од Кечкемеђана прислата документа истом бискупу: синђелију Доротеја од митрополита Ненадовића за пароха Кечкеметског, интимат конзилије и свједоцбу од Кечкеметске вароши. — Кечкеметска општина издаје 18. марта изјаву, да њен тотор Дим. Георгију Сдрохлија иде у Јегру у име свију, да изради слободу на неправди затвореног им калуђера Доротеја, а затим да оде и у Беч царици те моли да се разријеше од тоторисања римокатоличке цркве и интрига и гонења. Исти тотор путује о општинском трошку. — Поднесу и Јегарски Грци солидарну молбеницу бискупу, да се смилује на недужног роба, који већ двије недјелје болан лежи у тавници, и ништа не може да окуси од недјелје дана, отиче, мал'те не падне у водену болест, сам си не може помоћи, а нико га не разумје, јер само грчки говори, да би коме објаснио од чега пати, те се грдно злопати: моле *Христово-апостолског прејемника*, да се смилује на патника попа, те да га бар на вријеме, уз њихову гаранцију, на слободу пусти. — Тај тумач хришћанскога милосрђа одговара на индорзати својој од 10. маја: нека донесу молитељи свједоцбу од ког љечника или барбира, по којој би се изискивало у слободи лијечење његово“ (тако збори племенити гроф-бискуп!)

На то пошље општина Кечкеметска изасланика свог са молбеницом на властелинског „пленипотенцијара“, у којој разложив чемерно стање свога „духовног утјешитеља и учитеља“, који је у њих до јануара служио, но фратрима озлојеђиван мораде се уклонити, ту у путу свом у Арад, допаде тавнице и у Јегри с њим нечовечно поступају, шаљасмо — веле — депутацију да исходи у бискупа ослобођење, али не само да не успјесмо, већ примјетисмо, да му и исправе одузеле и стаманити их намјеравају, — моле за посредовање или за савјет, неби ли добро било, да иде тај изасланик у Беч пред царицу, они ће све учинити. — Уједно и на жупанију отправе молбеницу, да и она посредује ради ослобођења већ седмо-мјесечног сужња, да не би принуђени били круни досађивати. — И збиља послаше царици жалбу око почетка јуна, на нечовјечно поступање Јегарског арцибискупа са интерниратим калуђером, и на вексацију Кечкеметских фратара, на супрот царских привилегија скучише их под Алтонова правила, као нечувена

у свијету, и што круна нигда потврдила није' — моле, да им се свештеник као невин пусти и њима поврати да им служи.

Општински депутат Јов. Киријаки одговара им из Н. Сада 17. јуна, на добивено писмо од 13. маја, да је био код бачког владике и код Хадика кр. комесара сакупљеног конгреса у Карловци за избор митрополита, те да је с успјехом интервенисао за ослобођење Доротејево и да је комесар писао у Беч царици. — У том стигне и од бачког владике М. Путника општини писмо од 16 јуна с прилогом Хадиковог писма од 6. јуна, а примљеног 30. маја (11. јун.) уз комитиву на латин. језику, односећи се на „капелана“ Доротеја, знања и равнања ради. Тај отпис у главном ово садржи: комесар извештава бачког владика М. Путника, да је царица рескриптом од 7. маја на њега управљеним, упутила га, да извјести владика, да је истина наложено хевешкој жупанији, да притвореног калуђера Доротеја који је пок. митрополитом дезигнован, да у Кечкемету кроз три мјесеца преко године служи, но он се супрот прописа понашао у Солноку, на шта није овлашћен био (!), из затвора пусти; но да се строго опомене, да у будуће пази на себе. А да би се за будуће такве незгоде отклонило, нека еп. Путник, као привремени администратор будимске дијецезе, одређује најближг кога попа Кечкеметској капели и да бдије (строги налог), да се такви попови преко прописаног времена више не задржавају у Кечкемету и на недозвољеним мјестима да не фунгирају, за које ће свагдањи будимски дијецезан строго одговарати.

Кечкемеђани издају 23. јула пуномоћ Давиду Рацковићу предсједнику суда у Н. Саду и Јов. Киријаку, да обојица заступе Кечкеметску општину и на конгресу и пред св. Синодом и молбенице им са жалбама подастру, у одбрану вјере; а ради боље информације у томе, разлажу им још и ово, у писму од 24. јуна: 10 лица умрло је овдје без последње утјехе и погребан; многа дјеца некрштена умиру, тако једна жена на ком часу порођаја журила се на коли у Пешту ради порођаја и крштења, узпут је на пустари родила и дијете умре некрштено, те као животиња каква сарањено; јер не даду нам попа; данас добисмо из Јегре писмо од нашег затвореног свештеника, гдје се исти без икакве неге или лијечења пати, нити кога од наших к њему пуштају, да му помогну, а он не зна другога је-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

зика, па га нико тамо не разумје; патимо као сирочад, а колико хиљада форинти плаћамо већ у царски ерар! Молбенице наше налазе се у патријарашкој архиви Карловачкој, — молимо да нас заступе на конгресу.

Напокон буде тај калуђер пуштен на слободу — после 4½ мјесеца затвора и дође са пасошом, на латинском језику, опет у Кечкемет. По попису у то доба било је у Кечкемету Грка: 21 домаћин, 5 „бећара“, помоћника 51.

Гавра Бољарић
протопрезвитер.

ЛИСТАК.

Б Е Л Е Ш К Е.

(На погребу царице и краљице Јелисавете,) уз Његову Светост, преузвишенога господина, патријарха *Георгија*, присуствовала су и високопреосвећена господа епископи: Паљачки, Темишварски, Вршачки и Будимски. И Горњо-Карловачки, впреосв. г. епископ *Михаило Грујић*, брзојавно је одговорио на позив Његове Светости, да ће поћи на погреб непрежаљене високе покојнице, но, сигурно задржан и спречен неотклонивом препреком, није могао доћи.

Погреб узвишене Владарке обављен је у капуцинској Бечкој цркви. Ради маленога и по програму распоређенога простора у тој маленој цркви, добише у њој места осим чланова владалачке породице, страних владалаца и изасланика владалачких, само министри и највиши државни достојанственици, међу овима и прави тајни саветници. Његова Светост, преузвишени господин патријарх *Георгије* имао је своје место међу овима.

(Парастос). У помен благоупокојене наше царице и краљице *Јелисавете* служиће се данас, у недељу, парастос у саборној цркви Карловачкој. Началствоваће св. Патријарх *Георгије*, говориће протојереј Јован Јеремић.

(У Бечкој српској православној цркви) служне је парастос у помен блаженоупокојене царице и краљице *Јелисавете* у недељу, 6. (18.) о. м. у присутности Његове Светости преузвишенога господина патријарха *Георгија*, високопреосвећене господе епископа *Мирона*, *Никанора* и *Гаврила*, српског краљевског посланика на Бечком двору и многобројних Срба Бечлија.

(Седница Патроната Монашке Школе.) Патронат Монашке Школе у манастиру Хопову, држао је своју Седницу 10. (22.) о. м., под председништвом

Његове Светости, преузвишенога господина патријарха *Георгија*. Његова Светост вратила се из Хопова у петак.

(† Митрополит Николајевић) Блаженоупокојени митрополит сарајевски Ђорђе Николајевић завештао је за грађење српске православне цркве у Блажују неколико хиљада форината са жељом, да се после своје смрти сарани у истој цркви. Кад се ова црква лане градила, начињена је у њој, на десној страни, уједно и гробница за блаженоупокојенога митрополита. Тело његово ископаће се из привременога гроба у Кошевском гробљу у недељу 20. о. м., па ће се у свечаном спроводу засебним возом однеи у Блажуј и тамо после опела спустити у гробницу.

(Цариградска српска гимназија.) Наши млади књижевници др. Станоје Станојевић и др. Јован Радоњић постављени су за професоре у српској гимназији у Цариграду.

(Избор протe). За протопрезвитера Будимског изабран је парох Бајски јереј Велимир Недељковић.

(Дух времена сад је тако...) Са надлежне стране примили смо и саопштавамо овај оправдани одговор на неосновани нападај, који је у последње време учињен на нашу Карловачку гимназију и њезине наставнике: „Имамо да региструјемо и опет један појав, који верно карактерише наше данашње прилике. Три органа тријух странака наших сложили се (!) — да без разлога и нужде нападну и компромитовању изложе пред српским читалачким светом најстарије српско просветилиште, карловачку гимназију и њену колегију. Без претходна разабирања и информисања доносе сва три уредништва једнодушно јадан фамозан допис, потекао из једне исте кухиње, у коме се неко незадовољно „тиче“ баца блатом на гимназију и професоре, јер да „они растерују (!) својим понашањем ученике са ове гимназије, те се ови морају да спасавају на стране заводе. Због тога — вели се — бегаху ученици са ове гимназије, да се не уче ропском духу (!) и подлости (!)“ — Овака тешка оптужба с једне стране, а с друге стране, опет глас и углед карловачке гимназије захтевали су, да се о ствари промисли, да се испита: је ли тако, па онда, са осведочењем да је све то истина, изнесе пред свет. Аја! Ко би пропустио тако zgodну прилику, да својој, шкандала жељној, публици не пружи леп присмок. Шта су тринаест професора, шта је стари углед гимназије и њезина сврха, кад се онакав дописник јавља! — А ствар је у овоме. Пре свега није истина да број ученика опада, јер је и ове године порасао, а друго, од броја ученика тек неће ваљда зависити ваљаност гимназије. Истина је, да

су неколицина ученика оставили ове године нашу гимназију; да, и то све ученици из виших разреда. Но за тима гимназија не жали, а и они знају добро зашто су је оставили, јер то су били све поторне неразумне пришипетље и дрекавци штетних и на страних идеја, којима се незрели умови заносе, да онда њима још и млађе и незрелије куже. За такве питомце ова гимназија нема места, а и не дао Бог, да икада она буде легло таквих нараштаја, који игноришу народност и веру, не признају ауторитете и т. д. Ова је гимназија била и остаће расадник наших наслеђених народних и верских идеала, те ће се и од селе трудити, да из ње излазе само ваљани Срби, верни синови православне цркве и поштени држављани. Но овај поступак, са том „слободомном и напредном“ децом, био је чисто унутарња ствар завода, која и не спада пред јавност, те не вреди о њој расправљати. Само је жалостан коментар данашњих прилика, а особито новинарског морала, овакав поступак од споменутих невина. Зар се тако врши родољубива мисија? Зар се тако препоручује једина српска гимназија у Троједници српским родитељима, кад се за њу лажно изнесе да ствара подлаце? О tempora, о mores! И нехотице ми се нешто намеће овом приликом питање: Има ли у оиће што год од вредности у нашем драгом Српству, што наше „родољубиве новине“ нису блатом умазале? Да ми је знати само за што? Ал' да... Дух времена сад је такав...

(Конференција). У 105. броју Србобрановом читамо ову изјаву г. барона Јована Живковића: „П. н. члановима српског народно-црквеног сабора. Обзиром на наступиле изванредне околности принуђен се налазим на 22 ги о. м. уречену конференцију овим одгодити до пролећа идуће године, на неизвесно време. По најновијим вестима из Беча, указује се ово одгођење као потребно и сасвим оправдано; јер ко год достојно уважи данашње душевно расположење на највишем месту, увидиће, да би евентуални закључци конференције у погледу састанка нашега сабора у данашње време слабо могли имати изгледа на успех; ваља нам се дакле стрпити бар до пролећа, а онда ће бити и сходнијега времена за нашу конференцију.“

Против овога одгађања посланичке конференције изјавише се досад органи радикалне и самосталне странке (у Троједници). Неки желе што пре да се конференција сазове, неки пристају и на конач октобра или почетак новембра о. г.; неки би пак били задовољни, да се састане макар „одбор двадесеторни“, који би израдио и поднео Круни грамањиву представку; неки су пак за „ошћи на-

родни збор“ и т. д. Шта ће од свега тога бити видјемо. Камо среће да може бити добра. Али на каквом је путу већина саборских посланика, и како се од жељене конференције стао силом градити и неки „баук“, те с њиме, не знамо коме — онако по детињски — „претити“, то ће од брашна, које се тако самеље, тешко бити — народу колача, јер са „пркос“-конференцијама се никаква услуга ствари не да учинити, нити ствари што привредити. И зато је сасвим свеједно: кад ће и хоће ли у оиће бити конференције, одбора или збора.

(Руски свештеник при дочеку англиканског епископа у Баден-Бадену.) Приликом доласка англиканског епископа дра Вилкинсона у Баден-Баден, месни англикански свештеник Уајт (као што јавља „Сиб. Дух. Вјестник“) писмено је позвао тамошњег руског православног свештеника, да дође у потпуном одјејанију, да учествује у религиозној церемонији (конфирмацији), додајући: „Наш епископ, када је био у Русији, учествовао је при религиоз. руским свечаностима у свом црквеном оделу.“ — Дотични протојереј А. К. Смирнонуло одговорио му је на то овако: „Црква наша сваког дана се моли Господу: „о соединени веѣхъ“, а од тих „веѣхъ“ англикани су постали у последње време врло блиски срцу нашем, зашто имају да благодаре својим тежњама к Православљу. Ипак, свештенство православне руске цркве, не може још учествовати у англиканским богослужењима, премда може таковим присуствовати. Ја се радосно одазивам вашем позиву, да присуствујем (être présent, а не assister) конфирмацији, али у ваш храм нећу доћи у свом црквеном оделу, већ свештеничком, које, у осталом, носим и у својој цркви, када ко други служи, а не ја. — На први пак позив, да поздравим епископа англиканског дра Вилкинсона у „Conversations Hause“ изражавам потпуну готовост.“ Приликом те посете др Вилкинсон је врло љубавно разговарао са руским свештеником.

(Подизање правосл. цркве у Порт-Артуру.) Руски официри тихо-океанске ескадре наумише подићи личним трудом и жртвама својим и својих војника правосл. цркву у Порт-Артуру, на крајној поточној граници Русије. Када је за ту намеру дознала царица руска Александра Теодоровна, писмено је изјавила: „Примам то добро дело под своју заштиту. Жртвоваћу из својих сума три хиљаде рубаља и желим да лично учествујем око тога.“

(† Архиепископ Мартиниан.) Архиепископ таврически и симферопољски (у јужној Русији) Мартинијан, умро је. Његовом иницијативом и трудом

преведено је на корејски и гољдски језик: еванђеље, избрани псалми, литургија и свештена историја.

(Нови Римнички епископ.) Стара и знаменита римничка епархија у Малој Влашкој, једна од најпространијих и најнасељенијих у Румунији, добила је после смрти преосв. Генадија, плодног писца и одличног администратора — 12. (24.) марта о. г. новог епископа Атанасија П. Нови епископ римнички преосв. Атанасије П. у световњаштву Александар Васиљевич Миронеску син је свештенички, а родио се 12. (24.) августа 1856 год. Почетно образовање добио је у месту Васлује, средње — у Јашу, у „сокољској“ осморазредној семинарији, а више у Черновици, у Буковини, на богословском факултету универзитета, где је у јуну 1886 год. постигао степен „доктора“ богословије. Крајем исте године назначен је за професора наравственог богословља у богословском факултету букурештског универзитета, коју је дужност обављао све до свога постављања на римничку епархијску катедру. Од 14. (26.) марта 1894 год. до свога избора преосв. Атанасије био је администратор римничке епархије, станујући ипак у Букурешту, а у Римнику само лети, кад беше слободан од својих универзитетских дужности. Од јуна, па до октобра 1889 год. преосв. Атанасије је путовао по Србији, Бугарској и Грчкој с научном цељу, а од марта, па до новембра 1891 год. с истом цељу путовао је по Палестини, Сирији и Египту, о чему је наштампао два огромна тома. Осим та 2 тома, преосв. Атанасије штампао је још а) „Богословски факултет“ 1 том; б.) „Лекције по наравственом богословљу“ 2 тома; в.) О новом црквеном закону од 29 маја 1893 год 1 том; г.) „Сборник разних богословских чланака“ понајвише прештампаних из духовног листа „Амвон“ („Амвонил“), који је сад већ престао излазити, а он га је издавао од 1890—1893 год Преосв. Атанасије Миронеску сад је у најбољим годинама — у 42 год. живота, врло кренак здрављем личан, врло енергичан, одличан администратор и проповедник, те обећава да ће дуго времена бити достојан епископ у римничкој епархији, и пределима, где је од старина постојала северинска митрополија у граду Северину, на Дунаву, прекопута српског места Кладова, ето, а зашто се римнички епископ назива и „северинским“

(Аудијенција Мицкијевићева код Папе Пија IX.)

Познато је да је Пољска једна од најмилијих кћери Ватикана и папа свагда је симпатисао Пољацима. Али зато то не значи, да би се папа свагда пријатељски односиле пољским политичким идејама, које

шта више заступаху и знаменити пољски књижевници као н. пр. Мицкијевић, чију стогодишњу прославу (рођ. 14. јуна 1798.) Пољаци хтедохе да претворе у политичку демонстрацију. Баш приликом те прославе, која је недавно била, биће од интереса, да рекнемо коју, о аудијенцији Мицкијевићеву код папе Пија IX. Пољске језуите („змартвихвстанци“) хтедохе, пошто по то, израдити у тог папе, да прими Мицкијевића у аудијенцију. Али, овај дуго није хтео на то пристати, бојећи се да не би тиме како год изазвао политичке немире (у бурна времена 1848 г.) Најпосле змартвихвстанци измолише у папе, да прими Мицкијевића. Дошавши к папи, Мицкијевић заведе политички разговор, у ком се трудио да докаже, како би папа требао да се користи тада расипаним ратом између Аустрије и Талијанске, те потпомогне устанку Пољске. Пије IX., тихо му примети, да се папа неприлично мешати се у војничка дела, јер да је он намесник Онога, Који је објавио у свеу мир, а не рат. Тада Мицкијевић, ни на шта се не обзирући, још гласније поче говорити, како је добро папама седити у Ватикану, а није им ништа стало до несрећне Пољске, која гине под игом тиранским Уврећен папа тиме, примети му: „Сине мој, заборављаш се. не сећаш се, с ким говориш!“ Али раздражени пољски песник као да није чуо те примедбе настави свој ватрени говор. Тада му папа ердито рече: „Напоље!“ (Wychode!) и зазвони. Мицкијевић се окрете и нечекавши да га изведу, гордо подигнувши главу изађе из папског двора. Змартвихвстанци беху збуњени тако непријатним исходом ове аудијенције, коју они беху измолили, и молише понизно папу да им опрости ради непријатности, које је због њих том приликом претрпео. Пије IX. ипак не беше се разљутно, већ им је само просто приметио: *vestro poeta e un matto* (ваш песник је права будала!“)

„П. В.“

Гр.

Изјава.*)

Има ли данас где год кога, који може рећи да у свом веку никад неправду доживео није?! Ја бих заиста волео једнога тако блаженога човека знати, али ја сам уверен да је овај свет од царева до просијака и од светитеља до обичних људи свакоме, коме више коме мање неправде учинио, та данас тај „дорби“ свет саме Богу највише неправде чини!

*) И ако уредништво овога листа прелази с презиром све што се у „Застави“ од њезине најновије метармофозе почиње гомилати, те и ако сматра испод части и против свију моралних назора имати поета, сат данишњом „Заставом“, изнимно даје места овој изјави, без сваке своје одговорности.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Тешко свакоме који у животу чека само правде, тешко свакоме који се није спремио за живот, тешко свакоме који тражи да му овај „дорби“ и „благодарни“ свет вратити добро добрим а зараду достојном наплатом; сваки така морао би гонад и жедан правде за навек умрети а никада је се наситити. Па од куда ја да тражим од свакога хвале и признања за свој рад, који сам тек отпочео, та то би била за мене под свештеничким оделом највећа дрскост, са блазан и од мене учињена неправда целом свету!

До сада је мене уредништво једнога листа, који има својих читалаца у нашем народу већ четири пута не благо, не само саветом већ по обичном обичају строго, да не кажем гадно а неправедно осудило за мој досадањи рад. До данас нисам смео нити хтео у јавности ни правдати се за учињену неправду, јер би тиме себе понизио, јер би тиме морао приказати себе као нескромна. Држао сам да ћу најбоље учинити ако оћутим а надао сам се да ће моје ћутање бити најбољи одговор уредништву истог листа, јер сам знао како исти лист истини служи, знао сам да и тај лист зна да под видом истине неистину каже. Тај лист ударио је наопаким путем, тај лист који би без сумње желео да привуче под своју „Заставу“ сав српски народ у овим крајевима он, зар наопако на срећу тога народа, јавно исповеда безбожност?! Ено 101. броја од ове године ено чланка под натписом: „Тражење светлости по мраку“, зар то није безбожничко исповедање? „Застава“ је била позвана да се оправда за тако писање, но она није нашла за вредно. Па јели чудо кад тај исти лист у једном од својих последњих бројева доноси без сумње од каквог лакомисленог и „слободоумног“ младиха допис и уредништво без икакве примедбе пропушта и ове речи да „катихета Карловачке гимназије учи своје ученике денунцирању и подлаштву.“?

Зар да се правдам против таквих речи, зар да примим то као личну увреду? — не, нећу, ја бих могао уредништву „Заставе“ за те неистине које су ваперене против мене изнети крушних истина за које сав свет зна а које се никако не слажу са науком Хришћанском, дакле ни са радом катхетским ма које личности, но тиме бих ја вређао оне који су мене увредили а то се не слаже са мојим чином, него ја шаљем поздрав уредништву „Заставе“ и уз поздрав додајем ово: ако ми „Застава докаже позитивним доказима да сам ја таки грешник т. ј. да сам ја учио своје ученике „денунцирању и подлаштву“ ево ја задајем своју частну реч пред читавим светом, не само да ћу се одрећи одликовања „црвена појаса“ него онога часа ћу престати бити катихета и онога часа ћу као најнедостojнији скинути са себе свештеничку одећу, дакле лишићу се чина, а ако ми „Застава“ то не докаже..... ја од ње не тражим задовољштине него, јој остављам да чини шта зна, али смем јој савета дати: брате извади из ока свога брвнио да можеш тражити у туђем оку трна.

Иван Маширевић
гимн. катихета.

БРАНКОВО КОЛО

ЗА

ЗАБАВУ, ПОУКУ И КЊИЖЕВНОСТ

IV. год.

У Срем. Карловцима

Бр. 37.

САДРЖАЈ:

Божа С. Николајевић *Смрт* (Песма). — Ото Лудвик *Болесник* (Песма). — Василиј Н. Кораблеву *Брат* (Приповетка). — Међународна *Породица* М. Авиутинъ (Приповетка). — Otto M. Moeller *Злато и Част* (Роман). — Јован Илијћ *О имену српским* — Федоръ Сологубъ *Свијет Лава Толстога*. — *Ковчежић*: Књижевне белешке.

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

Бр. Е. 1364 ex 1898.

150 3—3

СТЕЧАЈ.

На место бележника епархије бачке са респитуалном платом од 600 фор. годишњих и са 200 фор. државне припомоћи — овим се стечај отвара.

Компетенти имају своје ваљано инструиране молбенице до конца септембра (по новом календару) о. г. овамо поднети.

У Новом Саду 21. августа (2. септ.) 1898.

Председништво
епархијске управе.

Бр. Е. К. 1685/143. ex 1898

151 3—3

СТЕЧАЈ

се расписује на парохију I. разреда у Доњим Врховинама.

Рок за пријављивање до 8. (20.) Окт. 1898.

Из сједнице Епарх. Конзисторије, држане у Плашком, 13. (25.) августа 1898.

Михаило
Епископ.

СТЕЧАЈ.

158 1—3

На основу наредбе сл. епарх. школ. одбора бачког бр. 961/215. ex 1898. од 6. (18.) јуна о. г. овим се отвара стечај за учителицу сталну у потписаној општини.

Плата је следећа: 300 фор. за редовну и 40 фор. за пофторну школу, које прима из цркв. благајне месечно унапред, 2 хвата тврдох дрва од пол. општине, 16 мц. угља за зимски огрев или за исто наушал у вредности од црквене општине, слободан стан са баштом. Дужности су прописане Уредбом школском.

Комнетовати могу све оспособљене учителице на Сомборској препарандији, желети би било да је певачица.

Рок стечају 4. (16.) октобар о. г. ког ће се дана и избор обавити.

Из седнице шк. одбора држане дана 29. августа 1898. у Деспот Сентивану.

Жарко Ристић
перовођа. члан и учитељ.

Гавра Грујић
школ. одбора председник.

Ad K. 1361/252 ex 1898.

157 1—3

С Т Е Ч А Ј.

Ради попуњења упражњеног места прото-презвитератског капелана у Ст. Бечеју овим се расписује стечај.

Компетенти имају своје ваљано инструиране молбенице путем својих претпостављених власти конзисторији овој у року од шест недеља, рачунајући од првог уврштења овог стечаја, поднети.

Из седнице енарх. конзисторије бачке, држане у Новом Саду 31. августа (12. септембра) 1898.

Председништво.

Ad бр. К. 99/435 ex 1898.

154 2—2

С Т Е Ч А Ј.

Овим се расписује стечај на место пароха при св. николајевској (саборној) цркви у Карловцима, са којим местом је уједно скончано и место окр. протопрезвитера карловачког.

Компетенти имају своје прописно биљековане и инструиране молбенице надлежним путем до укључиво 1. (13.) октобра о. г. овамо поднети.

Из седнице архид. конзисторије, држане у Карловцима 28. августа (9. септембра) 1898.

Г е о р г и ј е
Патријарх

Ad бр. К. 759/410 ex 1898.

15 2—3

С Т Е Ч А Ј.

На упражњену парохију у Вогњу овим се стечај расписује.

Компетенти нека своје прописно биљековане и инструиране молбенице надлежним путем овој конзисторији до укључиво 1. (13.) октобра о. г. поднеу.

Из седнице архид. конзисторије држане у Карловцима 28. августа (9. септембра) 1898.

Г е о р г и ј е
Патријарх

Ad бр. К. 664/431 ex 1898.

153 2—3

С Т Е Ч А Ј.

На новоустројену самосталну парохију VI. разреда у Рајевом Селу овим се стечај расписује.

Новоизабрани парох уживаће стан у нарави и у смислу одлуке високослав. срп. прав. народ. цркв. саборског одбора од 9. (21.) марта о. г. бр. С. О. 47/3 ex 1898. припомоћ из јерархијског фонда од годишњих 600 фор. а. вр., у допуну свештеничке дотације и одштете за недо-сталу парох. сесију.

Компетенти имају своје прописно биљековане и инструиране молбенице надлежним путем до укључиво 1. (13.) октобра о. г. овој конзисторији поднети.

Из седнице архид. конзисторије држане у Карловцима 28. августа (9. септембра) 1898.

Г е о р г и ј е
Патријарх

Бр. 132/9. ex ex 1898.

152 3—3

С Т Е Ч А Ј.

На упражњено учитељско место у Срп. Тимошу (Rácztöttös Baranya) овим се расписује стечај. Плата је следећа:

За редовну школу 300 фор. за повторну 40 фор. 7¹/₂ ланаца ораће земље, 1¹/₂ занац ливаде на коју учитељ порезу плаћа и 30 фор. дрварине и у сеоској шуми толико колико припада на земљу (обично 3—4 м), слободан стан уз школу са 2 патосане собе, 2 кујне, подрумом јестичаром и шталом и кућном баштом, од великог укона 40 нов., од венчанице 40 нов., за перовођство и рачуноводство 12 фор.

Дужности су школском уредбом прописане. Могу компетенти само оспособљени учитељи и учитељице, који имају испит из мађарског језика. Изабрани је дужан приликом сваког богослужења певницу држати.

Рок стечају 27. септембра 1898. када ће се и избор обавити. Изабрани је дужан одмах место заузети. Лична пријава узима се у обзир.

Из седнице школ. цркв. одбора држане у Срп. Тимошу 26. августа 1898.

Богољуб Митровић Исак Кнежевић
привр. перовођа. председник

С Т Е Ч А Ј. 156 2—3

На новоустановљено учитељско место на срп. нар. вероисповедној школи у Варјашу расписује се стечај.

Плата је 300 фор. у готовом новцу, 20 кибли жита, 20 кибли кукуруза у нарави, 4 хвата тврдих дрва, 2¹/₄ ланца добре ораће земље, за држање повторне школе прима сваке године 27 фор. а држи је само сваке друге године, од погребца кад буде позван 1 фор., слободан стан састојећи се из 3 собе, кујне, коморе, подрума, шуне и штале све под једним кровом; поред стана башта од 150 квадрати.

Учитељу у дужност спада предавање свих школ. уредбом прописаних предмета у разредима које му школ. одбор буде доделио; појање у једној певници и обучавање школске деце у појању.

Компетовати на ово место могу само они, који су свршили Сомборску препарандију и испит из мађарског језика положили.

Захтева се лична пријава, која ће се у обзир узети.

Молбенице ваља упутити председништу школ. одбора.

Рок стечају траје три недеље од првог уврштења у овом листу.

Варјаш (Temes m.) 2. (14.) септембра 1898

Коста Вујковић Лука Лепојев
перовођа. председник школ. одбора

СТЕЧАЈ. 149 3—3

Овим се расписује стечај на упражњено учитељско евентуално учитељичко место на овдашњој салашкој четвороразредној меновитој школи у Бачком Петровом-Селу.

Годишња је плата 400 фор. слободан стан од једне собе.

Дужности су прописане школ. уредбом.

Рок стечају траје 6 недеља од дана првог увриштења.

Из седнице мес. школ. одбора у Бач. Петровом-Селу 15. (27.) августа 1898. држане.

Милош Алексић
перовођа мес. школ. одбора
школ. управитељ.

Леса Томашев
председник.

ДРУГИ ОГЛАСИ

Пречасној г. г. свештеницима.

Овим стављам пречасној г. г. свештеницима оба реда, као и славним цркв. општинама до знања, да сам своју пре у *Дивошу* држану

кројачку радњу свештеничког и црквеног одејенија

од данашњега дана у Новом Саду

у улици андрашијевој к. бр. 17. наставио, те се, обзнањујући то, овим препоручујем пречасној г. г. свештеницима за прављење *долама, горњих хаљина, мантороса, дејака*, и т. д., а слав-

ним цркв. општинама за оправљање старих барјака, литија, фелона и свих у моју кројачку струку спадајућих црквених утвари.

За досадањи мој познати солидни кројачки рад знају и великодостојници црквени и многа и многа г. г. свештеници па и многе цркв. општине, а за будућу солидност у раду, гарантује ваљани мој рад у прошлости.

Молећи за што многобројнију наруџбину бележим се у Новом Саду, 10. октобра 1898.

Милан Радосавкић

кројач свештеничког одећа и црквеног одејенија, пређе у Дивошу од сада у Н. Саду.

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА АНТОНА НОВОТНИЈА У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну. Особито препоручујем од мене изнађена и много пута одликована **патентирана са отвореним одушкама провиђена звона**, која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако једно патентирано звоно од 200 килограма изједначаје са звуком других по старој системи ливених звона од 260 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у торову слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваришту.

52

Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко.

На миланарској земаљској изложби у Будимпешти 1896. награђена са великом миланарском медаљом.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом тачку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожиха у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Администрацији и остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 6 новч. од једног редр ситних слова: а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се не примају, — Рукописи се враћају.

Штампа: Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА